

Terasirane pokrajine, sestavljene iz kmetijskih teras, so kulturne pokrajine s posebno vrednostjo. Zagotavljajo hrano, imajo pa tudi neprecenljivo znanstveno, kulturno, zgodovinsko, ekološko, estetsko, celo psihološko, filozofsko in religiozno vrednost. So svojstven kmetijski in ekološki sistem po celem svetu. Ponekod so v razvitih civilizacijah organizirano nastajale skozi tisočletja, drugje pa povsem spontano, ko se je človek prilagajal naravnim razmeram in izboljševal svoje možnosti za preživetje. Zato se v njih zrcali sožitje med človekom in naravo, marsikje pa tudi med ljudmi. Raba teras se zaradi družbenih in ekonomskih razlogov v zadnjem obdobju opušča, zato se zaraščajo in propadajo, ogrožajo jih usadi in zemeljski plazovi. V novem tisočletju je bilo temu tipu pokrajine posvečenih več raziskav, ustanovljeno je bilo tudi Mednarodno združenje terasiranih pokrajin in sprejeta Honghejska deklaracija o varovanju in razvoju terasiranih pokrajin. Izjemno vrednost in potrebo po varovanju prepozna tudi UNESCO.

Monografija predstavlja terase v sliki in besedi ter v vsej njihovi pestrosti in privlačnosti. V prvem delu so izpostavljene svetovne in evropske terasirane pokrajine ter njihove kmetijske terase, v nadaljevanju pa v nasprotju od njene slovenske predhodnice terase v slovenskih pokrajinah obravnava v enotnih poglavjih, kamor so umeščene tudi študije primerov posameznih terasiranih območij. V sklepnem delu opozarja tudi na izjemnost in privlačnost nekmetskih terasiranih pokrajin, ki sta jih oblikovala narava in človek.

Monografija že na prvi pogled opozori nase z drugačnim formatom, notranjost pa, poleg opisov v posameznih poglavjih, krasi izjemno pestro slikovno gradivo tako priznanih fotografskih ustvarjalcev kot najboljših spletnih fotografij ter tudi pokrajinskih fotografij, ki so jih ustvarili avtorji pri terenskih raziskavah. Posebno perspektivo podajo letalske fotografije Matevža Lenarčiča in tematski zemljevidi, ki dopolnjujejo strokovno besedilo.

Če terasirane pokrajine predstavljajo tisočletja človekovih prizadevanj po izboljšanju obdelovalnih razmer, je pričujoča monografija ena izmed mnogih sadov kolektivnega dela inštituta. Monografija, ki bo ponesla informacije o slovenskih terasiranih pokrajinah v svet se tako postavlja ob bok priznanim temeljnim delom s tega področja.

Jure Tičar

Janez Nared, Katarina Polajnar Horvat, Nika Razpotnik Visković (uredniki):

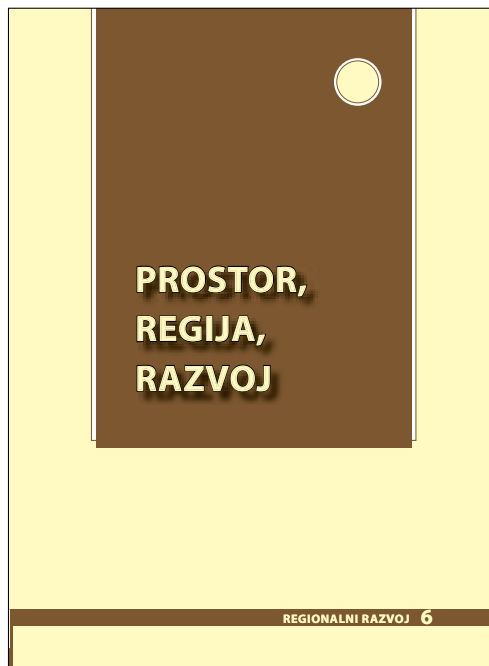
Prostor, regija, razvoj

Regionalni razvoj 6

Ljubljana 2017: Geografski inštitut Antona Melika ZRC SAZU, Založba ZRC, 196 strani, ISBN 978-961-05-0034-6

Knjige v zbirki Regionalni razvoj izdaja Geografski inštitut Antona Melika ZRC SAZU bienalno, ob organizaciji Slovenskih regionalnih dni. Tokrat je izšla že šesta knjiga, in sicer z naslovom Prostor, regija, razvoj, ki obravnava številna vprašanja, pomembna za izvajanje regionalne politike ter zagotavljanje skladnega regionalnega in prostorskega razvoja. Osrednja tematika knjige je metodologija spremljanja in vrednotenja regionalne politike.

Prispevek Pečarjeve obravnava spremljanje regionalnega razvoja v Sloveniji in obravnava problematiko kazalnikov. Pri tem je v želji po čim bolj celoviti obravnavi regionalnega razvoja oblikovala sintezni kazalnik za merjenje blaginje ter ga praktično preverila na slovenskih regijah. V drugem prispevku Nared in Miklavčič osvetlujeta uresničevanje Strategije prostorskega razvoja Slovenije na področju urbanega sistema in opremljenosti središč s storitvami splošnega pomena. Sledita dve poglavji, ki opisujeta stanje na trgu stanovanj. Majer Kristofelc in Bojnec obravnavata vpliv mikro in makroekonomskih dejavnikov na cene stanovanj, Kušar s sodelavci pa model za vrednotenje regionalne strukture za določitev prednostnih območij za stanovanjsko oskrbo za potrebe izdelave regionalnega prostorskega plana. Nikoloski

s sodelavci predstavlja model za oceno danosti regije in posamezne kmetije za preusmeritev dejavnosti. Prispevku Zajca in Rozmana, ki vrednoti projekte s področja kolesarstva v koroški statistični regiji, sledita prispevka Kozine in Boleta o značilnostih ustvarjalnih ljudi v Ljubljanski urbani regiji ter Brađač Hojnikove o kulturni in kreativni industriji v Ljubljani in Mariboru. Ribeirova je s sodelavci izoblikovala metodologijo za spremljanje trajnostnega razvoja kraških pokrajin, Zadnikova pa je na primeru Občine Trebnje opisala problematiko zemljiškoknjižnega urejanja cest. Zorn in sodelavci so na primeru Občine Idrija preverjali, v kolikšni meri se namenska raba prostora v občinskem prostorskem načrtu prilagaja naravnim nevarnostim, Dvornik Perhavčeva pa je prikazala vpliv naložb v obnovo kulturne dediščine in novogradenj na turističen razvoj. Zadnji prispevek prestopi državne meje, saj Polajnar Horvatova in Polajnarjeva primerjata uradno razvojno pomoč Danske, Luksemburga in Slovenije.

Kot v uvodu ugotavlja eden od urednikov, raznolike vsebine jasno kažejo na kompleksnost tematike in možnosti različnih pogledov na regionalni razvoj. Prav tako ugotavlja, da je k obravnavi regionalnega razvoja treba pristopiti celovito, upoštevaje vse vidike razvoja ter poznavajoč stanje in smer-nice, kar tudi v bodoče odpira številna področja raziskovanja ter kaže na potrebo po odgovornem uveljavljanju doseženih rezultatov v regionalni politiki.

Matej Gabrovec